

REDACTIA

Arad, Deak Ferenc-u. Nr 8

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria: pe un an 20 cor. pe 1/2 an 10 cor.; pe 1/4 de an 5 cor.; pe 1 lună 2 cor. Nr. de Duminecă pe an - 4 coroane. - Pentru România și străinătate pe an: 40 franci.

Manuscrisuri nu se napoiasă

ADMINISTRAȚIA:

Arad, Deak Ferenc-u. Nr 8

INSERȚIUNILE:

de un șir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b., de fiecare publicățiune.

Aiăt abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Scrișori nefracante nu se primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Pasivitate

ori activitate...

(R) Pasivitatea Românilor continuă a preocupa pe publiciștii maghiari. Chiar ieri, semioficiosul „Politikai Értésítő” a publicat un comunicat, căutând să domolească pe „patrioții” cari s’ar fi revoltat la gândul că intrând Românii în Parlament, acolo vor forma un partid național a parte.

Hată așume ce scrie semioficiosul:

Intâiu de toate este de observat, că nici-odată n’a existat pasivitatea în înțelesul ce vre-un cerc electoral oare-care să nu trimită deputat în Dietă, sau ca alegătorii români să se fi reținut dela alegeri. Din contră: întotdeauna s’au găsit când în partidul guvernamental, când în fostul partid național (apponyist) deputații români, cari și în viața culturală a neamului lor au jucat rol distins. Sub pasivitate agitatorii vălași au înțeles cu dese-înțeles altceva. Când au văzut așume, că pe baza programului lor îndreptat împotriva unității statului nu reușesc să facă nimic în Dietă s’au lăsat de încercările zadarnice, numind aceasta pasivitate și cu o tactică șireată au voit să înțefășeze că de bună voie, ear nu siliți, stau d’oparte. În jurul acestui pasivități, o putem lua la sigur, nici în viitoarea campanie electorală nu se va face schimbare înțelegerea deplină a partidelor asupra acestei chestiuni, precum și atitudinea guvernului. Intru cât pot veni aci în considerație, desigur vor împiedica în Dietă formațiune de partid separat pe baza unui program național, partid care să ducă astfel în Dietă tendențe de destrămare. Posibilitatea aceasta este absolut exclusă în urma atitudinii cuminte, față de naționalități, a primului ministru, atitudine aprobată de toate partidele. Deși așa ar fi încă prea de timpuriu a vorbi despre șansele alegerilor, atâta totuși putem spune, că intru cât în unele cercuri candidații naționaliști ar căuta să câștige încrederea alegătorilor, ar fi o eroare a da, afară de importanța personală a candidaților, altă însemnătate, ori a le aduce acestea în vre o legătură oare-care cu politica de naționalități a primului ministru Széll Kálmán.”

Lucrul acesta din urmă era de prisos a-l mai spune. Bine înțeles, că nu guvernul are să fie consultat dacă este necesar să părăsim pasivitatea și să punem în anume cerouri candidații naționaliști. Ci noi între noi ne vom consulta și nu guvernul ar avea să determine cine să candideze.

Și earăș nu înțelegem cum ar puté să împiedice partidele maghiare și guvernul pe naționalități să formeze un partid a parte, la caz când ar intra în Dietă? ... Doar nici Bánffy n’a putut s’o facă asta, nici el n’a reușit să-i contopească pe Sași în vre-unul din partidele maghiare. Prin cuvântul său de onoare și prin poziția sa constituțională Széll n’are de cât un singur rol în alegeri: să împiedice abuzurile electorale, garantând libertatea alegerilor. Odată ajunși în Dietă, aleși și poporul român, dacă peste tot, ne-am decide să intrăm în lupta electorală, sunt absoluți stăpani pe sine și au numai o singură îndatorire: să susțină programul pe baza căruia s’au ales, fie că-i place guvernului și celorlalte partide, fie că nu.

Cât privește acum afirmarea că

ne-am retras din parlament pentru-că n’am mai putut lupta, ni s’a impus va să zică pasivitatea, ear nu este de bună-voie, cum vrem s’o presintăm, avem o singură observație: nu există un singur Român care să nu recunoască ceea-ce comunicatul zice că noi, cu multă șiretenie, vrem să ascundem. Da, toți recunoaștem că pasivitatea ni s’a impus! Doar chiar în Memorandumul dela 1892 am spus-o aceasta! Ne am retras din lupta electorală siliți de abuzurile fără seamăn ale guvernelor maghiare. Și dacă n’avem garanția, că sub Széll, ori altul care l’ar urma, nu se iau măsuri pentru îndreptarea sistemului electoral care ne-a scos din luptă, desigur că vom rămâne și mai departe în pasivitate.

Acusarea, că în Dietă am fi voit să încetățenim tendințe contrare unității statului, o respingem. Ea este numai pretextul inventat, pentru a se scuza apucăturile șoviniste pe urma cărora toate naționalitățile au să sufere sub regimul „constituțional” maghiar. Nu e un singur Român, bărbat de seamă între noi, care să nu stea pe base constituționale în lupta politică pentru asigurarea drepturilor ce ni-se cuvin.

Dacă totuși, organe aproape de primul ministru insinuă contrarul, e dovadă că nici sub Széll nu s’a ameliorat nimic în presa menită să facă publicului maghiar serios educația politică, ci, în chestia națională, Széll stă și el pe același piedestal ca Bánffy. „Magyar Szó” se ridică adică cu ultima violență ca Românii să între în Dietă, și chiar în numărul de ieri îl acuză pe Széll că s’a legat, față de regele Carol, să ne facă cu puțință intrarea în Dietă.

Menținând aceleși stări de lucruri, cari de un lung șir de ani pe naționalități le-a scos din cadrul constituțional, Széll ar dovedi nu că apără interesele statului, ci că stă sub teroarea unor politicieni ca Bánffy și Komjathy, dintre care cel dintâiu a compromis destul statul ungar, ear’cest de al doilea și între Unguri trece drept un șovinist ridicol

Și ar fi trist, în primul rând pentru Unguri, ca nici un bărbat politic de talia lui Széll să nu se poată emancipa de vederile strimte ale șovinistiilor iresponsabili.

Majestatea Sa despre Reichsrathul. În ședința din 21 I. c. a Reichsrathului, presidential Vetter von der Lilie, înainte de deschiderea ședinței a raportat camerei, că în aceeași zi înainte de amiază, președintele Reichsrathului au fost primiți în audiență la Majestatea Sa Monarhul. Cu acest privilegiu Majestatea Sa a spus următoarele cuvinte: „Mă bucur că Ve ved la mine, domnilor, cari sunteți însărcinați de camera deputaților cu agențele aceleia. Chiar și dacă pe lângă pasiunile dominante ar puté să vină încă multe ore agitate, cari în cea mai mare măsură ar pretinde dela D.-Voastre răbdare și liniște, eu totuși sper, că momentul muncii rodnice e

mai aproape decât până acum. Ca un semn în acest sens privesc alegerea D.-Voastre, care s’a săvârșit pe temelia încrederii generale. Nu mă îndoiesc, că greaua misiune D.-Voastre o veți îndeplini cu calmitatea corespunzătoare impregiurării și veți folosi toată energia D.-Voastre spre scopul, ca din nou să arătați poporațiunii marea valoare a activității rodnice în parlament.”

Aciunea rutoană. Guvernele țării noastre de anti de zile sunt preocupate de starea Rutenilor din Ungaria, pe cari i-au ruinat și îi nimicesc cu totul jidanii galițieni, cari au năpădit ținuturile locuite de dîngii. Guvernul a trimis întâiu pe secretarul de stat Egán Ede, ear acum în locul lui Egán a fost numit Miskólczi János, și în același timp a fost numit Páris Frigyes, pentru a studia și afla mijloacele salvării nenorocitei poporații rutene din ghiarele „kharzilor”, cum îi numește Bartha Miklós.

Dar comisiuni și para-comisiuni, delegați și însărcinați cu studiarea chestiunii rutene, puțin vor puté ajuta, căci kharzul stăpânește administrația maghiară; și ori cât de energic, cinstit, umanitarist și patriot — în sensul adevărat al cuvântului — ar fi un delegat pentru a vindeca o stare miserabilă de lucruri prin studiarea ei, nu va ajunge la „creangă verde”.

Ce a putut face Egán, ce vor puté face urmașii săi, față cu kharzul coruptor, față cu administrația coruptibilă, — pentru un popor îndobitocit prin mizerie?

Cu dispoziții „de carnaval” nu se lecuiesc astfel de desastre!

Fiumanții — „mulțămii”. Să știe că după multe umbări și alergări pe la oamenii stăpânirii, — Fiumanții au ajuns în fine să-și capete earăș ca primar pe omul dorit, în persoana lui Mayländer. Poate acestei impregiurări să i se atribuie șireta, ce se anunță din Fiume, că adevăr în 21 I. c. reprezentanța orașului a ținut o ședință extraordinară, în care s’a ales deputațiunea, care să meargă la Budadesta pentru a mulțumi primului ministru Széll pentru bunăvoința, ce acesta a manifestat față de Fiume. Ear’ de altă parte, tot această deputațiune are însărcinarea, să ceară dela ministrul-preșident restaurarea unor anume drepturi autonome pe temeiul statutelor. E vorba, ca deputațiunea încă în săptămâna aceasta să se prezinte la prim-ministrul Széll.

Reichsrathul din Austria.

După cât se pare, actualul parlament austriac se apropie de falimentul cel mai desăvârșit. Intre partide nu s’a putut ajunge la înțelegere, și ce nu s’a mai întâmplat nicări în lume, president s’a ales un bărbat care aparține unei grupări minuscule din Reichsrath. Chiar și acesta însă, în urma scandalului de Mercur și Jout amenință că va demisiona.

Cu un cuvânt: mai rău de cât pe vremea lui Baden. Atunci se resboiau între dînșii numai Nemși cu Cehii. Acum situația s’a mai agravat, pentru-că sunt la cușite nu numai cele două neamuri, ci și Germanii, ei între ei, duc o luptă violentă. Așa, că pe când,

mai zilele trecute, partidele din centru se putuseră înțelege cel puțin în ceea-ce privește omagiu de adus Coroanei, Germanii radicali, alături de socialiștii internaționali, părăseau în chip ostentativ incinta Reichsrathului.

Ear d’atunci încoaci e o anarhie, că a ajuns la ordinea zilei pumnul: cine-i mai zdravăn, acela își câștigă respect. Fână acum terorisa atletul ceh Klotatz, acest Holubar modern, care înspăimântase pe adversarii chiar din ziua întâiu de când se arătase în parlament. De Mercuri steaua lui a apus însă: l’apropus adevăr la regula baronul Vasilco, care cu o lovitură de pumn s’a făcut tot așa de celebru, pe cât de iubit este Românilor de când cu vorbirea sa d’acum trei ani, când cu atâta veredă apărase Românișmul și dase de gol uneltirile ungurești.

Cum va ieși din această situație guvernul, nu e greu de prevăzut. Va trebui să plece, dacă cumva suveranul nu-l va ține pentru a proclama printr’insul absolutismul. Căci nimeni nu mai speră să se facă pace în Reichsrath și cum sunt atâtea chestiuni urgente și importante, cari așteaptă rezolvare, vreme de a mai încerca pe cale constituțională, nu este. Mai ales că nici o nouă alegere nu ar putea să aducă ușurare.

În cercurile conducătoare maghiare se pare că cel competenți se și preocupă de această eventualitate.

Astfel „Budapesti Hirlap” dela 21 I. c. punând în perspectivă un absolutism în Austria, scrie:

„Guvernul nostru și Dietă, de azi încolo trebuie să-și tragă seamă că nu vor fi delegațiuni nici cuotă stabilită pe cale legislativă. Și legea noastră de apărare, în cât privește armata comună, independenți trebuie să o satisfacem, dacă nu vom vroi ca vecinic să ne bălăbănim cu provisorate și statul nostru, precum și economia noastră s-o răzăm de niște ficțiuni de drept; căci cine se va încumenta să spună că va mai fi constituțiune în Austria, și că, peste tot, cum se vor desvolta acolo lucrurile și după această ultimă încercare ce se face cu Reichsrathul?”

În cât ne privește, avem să așteptăm liniștiți desvoltarea lucrurilor, mai ales că după un absolutism ce se impune, nu poate să urmeze de cât o Austrie federativă, în care principiului național să i-se dea terenul ce în cadrul dualismului nici dincolo, nici dincoace de L’itha n’a fost, se vede, cu puțință.

Din Dietă.

— Ședința dela 22 I. c. —

După multe glasuri de preamărire și câteva mai puțin măgulitoare la adresa ministrului Wlassics, desbaterea în general asupra bugetului cultelor și instrucțiunii publice s’a terminat în ședința de ieri, 22 I. c. n.

Ultimul orator a fost deputatul partidului poporal catolic Rakovsky István, care a accentuat necesitatea caracterului creștin în afacerile învățământului și în ale culturei; tot dînsul a vorbit și despre autonomia ca-

toică, cerând și pentru catolici drepturi egale cu ale protestanților.

După dânsul a mai făcut la obiect câte-va reflexii în sușă ministrul Wlassics, și a urmat apoi *afacerea crucii* dela universitate, adușă în discuție de contele Zichy János și de Major Gyala. — În privința acesteia, membrii partidului popular vor aduce în Dietă, în ședința de azi (23 l. c.), un proiect de rezoluțiune.

Din efectele șovinismului.

Nici prin gând nu 'i-ar trece cuiva dintre fiul naționalităților, ca să combată ori să împiedece pe Maghiari în nișuințele lor de a-și cultiva și îmbogăți literatura și de a-și promova interesele culturale naționale, dacă la ei acasă, pe cale onestă și prin mijloace admisibile ar sêvîrși-o aceasta. Când vedem însă, că șovinismul lor îi face agresivi în procedarea cu răs-pândirea „culturei” specifice maghiare, un simț de legitimă revoltă ne cuprinde și datorie avem cu toții, ca să ne apărăm cu toate mijloacele posibile și permise în contra tendențelor de desnaționalizare.

În ședința dela 14 Februarie a. c., reprezentanța orașului Oradea-mare, în frunte cu primarul Dr. Buljovszky József, a primit cu unanimitate să înainteze ministrului unguresc de interne o adresă, în care, laudându-și trupa teatrală locală, roagă pe ministrul, să-'i îngăduie acesteia rolul de-a da reprezentații patriotice maghiare prin orașele din Ardeal; îndeosebi la Sibiu și Brașov, pentru-ca să al nge *de-acolo* cultura germană și teatrul german, din a căror pricină maghiarismul nu prea poate, după plac, să strabata între naționalități. Ear, ca s'o poată face aceasta, — guvernul e rugat să voteze trupelor patriotice o subvenție de cel puțin 20.000 coroane din vistieria comună a țării.

Continuând, adresa șovinistă spune mai la vale următoarele:

Orașul Oradea-mare chiar și prin situația sa geografică este îndrumat spre ținuturile naționalităților de limbă străină din Ardeal, și mai ales astăzi, când orașul Cluj își are teatru stabil, ear Aradul s'a apropiat și el de această țintă. Conferența specială în principiu a statorit deja subvenția de stat de 20.000 coroane pentru fiecare societate teatrală maghiară în ținutul de-ale naționalităților, și în această corectă hotărâre a sa ea a sêvîrșit numai

greșeala, că subvenția aceasta o plănuște a se da pe seama acelor societăți, care ne întrerupt funcționează în acele ținuturi (ale naționalităților). E greșit planul acesta, pentru că teatrul maghiar nu s'a fericit în ținuturile naționalităților, nu 'și-a putut îndeplini cu succes misiunea, fiind-că societăți mai mici nu pot să satisfacă nici pretențiile artistice ale maghiarismului de-acolo; pe când, de pildă, în Sibiu și în Brașov se produc societăți teatrale bune, care corespund pe deplin pretențiilor populațiunii germane de-acolo. În partea aceasta deci situația nu se va schimba esențial nici prin subvenția de 20.000 coroane, deoarece în acele locuri mici cu asemenea subvenție societăți tari și mari nu se vor pute susține peste anul întreg. E deci în interesul atât al acestor orașe, cât și al statului maghiar, ca în locurile acelea să meargă societăți cu vază și, în privința artistică, — de primul rang care să satisfacă pretențiile artistice ale maghiarismului de acolo și să exercite o putere atractivă cuvenită și asupra naționalităților de limbă străină.

Pentru asta dorește Oradea-mare, ca trupa sa teatrală să capete anual subvenția de 20.000 coroane și ca pentru totdeauna ea să aibă orașele Sibiu și Brașov, unde singură e capabilă să îndeplinească marea și importanta misiune națională și patriotică.

Ar fi un lucru, în adevăr ciudat, ca vistieria comună, în care curg și milioanele naționalităților, — să ajute chiar ea pe șoviniști în detestabilul lor operă de desnaționalizare, a ne-maghiarilor. E apoi, cel puțin, o mare ingratitudine din partea patrioților șoviniști, ca tocmai cultura germană, căreia foarte mult au să-'i mulțumescă și din care ei înșiși 'și-au primit și primesc și astăzi hrana intelectuală: s'o prigonească cu atâta îngâmfare și furie.

Să sperăm însă, că cel puțin ministrul de interne al Ungariei, în fruntea căruia stă prim-ministrul Széll cu „legea, drept și dreptatea”, — va ști și va ține seamă de faptul, că legi fundamentale avem, sancționate de Coroană, care garantează tuturor popoarelor, ce constituiesc statul acesta, drepturi de a-și apărta și promova cultura lor proprie, alături cu rassa maghiară, azi atât de îngâmfați și de agresivă.

Altfel, șoviniștii totdeauna ne vor găsi gata a ne apărta aceste drepturi, de câte-ori legea o vor călca în picioare.

In drumul prăpădeniei.

Sărăcirea populațiunii dela sate înaintează cu pași repezi printre Maghiari, chiar și în ținuturile cele mai bogate.

Ziarul „*Oroszázt-Ujság*” eată cum se plânge în această privință:

La oficiul de dare s'au făcut 809 declarațiuni asupra intabulărilor făcute pe proprietăți de case și moși. Pe temelul acestor declarațiuni s'a stabilit, că proprietatea imobiliară a Orosháza și Csákó de o întindere de 20.356 jughere catastrale, din partea diferitelor bănci și într'o mică parte prin creditori singuratici este apăsată de un gremment de 5.004.658 coroane, pentru care se plătește o dobândă anuală de 744.439 cor. Deci: Pe cele 1100 jughere patrate vine o datorie de 454 cor. și pe câte-un jugher dobândă de 67 coroane. — Dacă mai socotim, că pentru contribuția de stat, etc. trebuie să punem 7 cor.; pentru munca aratului 6 cor.; pentru sêminte 5 cor.; pentru secerat și treerat 14 cor., cel mai puțin, — cu adsousul dobânzii ipotecare de 67 cor. se ridică suma anuală a cheltuelilor pentru 1100 jughere patrate la: 99 coroane.

Crisa economică, care de un șir de ani, din an în an e mai acută, scade prețul cerealelor; în urma diferitelor intemperii, producțiunea e tot mai slabă și mai mică, crescând astfel greutățile micului proprietar.

Dacă luăm, de câte 1100 jughere patrate, câte 6 miji metrice de grâu cu 16 coroane; 10 m. m. orz 9 cor.; 7 m. m. porumb (cucuruz) 8 cor., — venitul unui jugher (holdă) peste tot va fi de 80 coroane. Scăzând cheltuelile indispensabile, anual vom avé de jugher un deficit de 19 coroane. De fapt însă deficitul e și mai mare: căci unde e birul de casă, birul de venit, susținerea casei, întreținerea familiei, pânea cea de toate zilele?

Așa stând lucrurile, ministrul agriculturii, pe care nu e zi să nu l preamărească „*agrarii*” dela ziarul „*Huzánk*”, se ocupă de... colonisări!

Aceasta se cheamă pe ungurește: politică economică!

Din străinătate.

Incercăturile din Balcani.

În zilele acestora reprezentantul Rusiei la Constantinopol a avut de mai multe ori audiență la Sultanal.

Ministrul rusesc Sinoviev a cerut Porții să ia măsurii energice contra faimosului comitet macedo-bulgar, care tulbură pacea și liniștea în Peninsula Știrile semifioase scesite din Constantinopol vestesc, că rebelii nu mai pot conta la nici un cas la indulgența puterilor interesate Rusia, Anstro-Ungaria și Turcia. Este de a se pune în le-

gătoră cu aceasta ordinațiunea ministrului principelui Ferdinand al Bulgariei, prin care se intenționează dizolvarea comitetelor revoluționare zise macedonene, care presionează opinia publică din principatul vasal al Turciei. Pentru a-și pute face datoria, principele Ferdinand probabil că va proclama dictatura militară.

Intru-cât privește comitetul macedonean, esirea din rezervă și atitudinea politică a Rusiei pe lângă Poartă în această privință, unii se înceară să o explice prin ajungerea la superioritate în Petersburg a simpatțiilor pentru Sèrb, în detrimentul Bulgarilor, care, făcând jocul Rusiei, s'au dat de gol și s'au deo hiat în timpul din urmă, așa că în loc de a servi, au compromis interesele rusești în Peninsula-Balcanică.

De altfel Bulgarii, apucați de banditism, 'și-au și uitat de stăpân, și terorisează Balcanul și în special pe Sèrbi, fără să-și dea seamă, că aceștia au intrat în grația moscovită.

Noutăți

Arad, 23 Februarie n. 1901.

Dela Curtea domnitore. Toate foile publice știrea, că arhiducele-mostenitor de tron, Francis Ferdinand, care până acum a stat în armată „la dispoziția supremului Comandant”, de-aci încolo își estinde această dignitate excepțională și asupra armatei marine. Încă dela căștoria sa în giurul pământului (în 1892-93), Alteța Sa arhiducele cunoaște bine marina și de repețite ori s'a exprimat, că-'i place foarte mult armata-marină. În noua dignitate, arhiducele își sporește și personalul curții sale militare, intru-cât a primit pe lângă sine pe vice-colonelul baron Krauss-Elihalgo, și căpitanul Burca și pe sub-locotenentul de marină Romy Berzencovich.

Ancheta dela Mureș-Ogorhetu în cazul vîrșirii săngelui sêcuesc la ultimele alegeri locale, s'a terminat Joi 21 l. c. n. Căduștorul anchetei, consilierul ministrului Sélley Sándor, s'a întors deja la Budapeșta ducînd ministrului-president Széll un raport voluminos și șoviniștilor nou mater de — gălăgie.

Prietenie franco-italiană. În primvara ce se apropie, o flotă italiană se opri în golful dela Toulon. Știînd această știri trecute a fost la presidentul Louis al Franței o deputațiune a orașului Toulon cu rugarea, ca presidentul să vină cu un privilegiu la Toulon. Presidentul a promis că în 6 Aprilie va merge acolo, unde vor arangea splendide festivități în onoarea flotei italiene.

Doina iubirei.

Tu m'ai legat cu lanțuri
Din ochii dragi și moi;
Și m'ai legat cu lanțuri
De-un stâlp dela rășboiu.
Ai ris apoi, șagălnic
Și ear m'ai deslegat,
Când te-ai ascuns în stuful
Din margine de sat. — — — —
Ziceai: de-o fi nebună,
Va merge 'n urma mea,
Ear de va fi cumințe,
Va plînge, va tăcea,
Ah, nu sunt eu nebună,
Dar ce folos de minți,
Când nu mai vezi cu ele?
Fac ochii tei ferbinți!
Adoarme fusu 'n mână,
T'î ud, de pot să'î store,
Căci nu sunt eu stăpână
Pe firul care'î torc. — — — —
Tu m'ai legat cu lanțuri
Din ochii 'n negri, moi —
Și m'ai legat cu lanțuri
De-un stâlp dela rășboiu.

La cruce.

Pe-un virf de deal e-o cruce,
De ea stau răsîmat,
Și gândul mi-se duce
Pe vale, colo 'n sat.
Coliba-i dărîmată
Și prispa s'a stricat,
Pe care altă-dată
Cu furca te-am adât.
Pe-un virf de deal e-o cruce,
De ea stau răsîmat;
Și gândul mi-se duce
Pe vale, colo'n sat.

Cât mă urăști.

Cât mă urăști de tare,
Mi-ai spus o 'n vorbe reci;
Și totuși pe-o cărare
Tu zilnic mă petreci.

Moiu peana mea 'n cerneală,
Mă 'ndrepti cu-al têu suris —
Și stau, iconăș pală,
La masa mea de scris.

O, nu e, nu iubire...
Urște mă mereu,
Isvor de 'nșufletire
Al cântecului meu.

Intr'un Album.

Copil esti încă, dragă,
Și nu știi viața ce-i;
O carte este viața,
Și mâna ta-i condeiu;
Tot scrii în ea cu sînge —
Al vieții tale—mit...
Când nu mai ai ce plînge,
Povestea s'a sfinșit.

Meteor.

Pe cerul plin de stele
Eram — o stea
Și voi erați luceaferi
Tu și cu ea.

Prin jocuri de lumină
Voi m'ați atras
Să fac un pas alături
Un singur pas — —.

O vie strălucire
Și'n finit
Pe-o dungă de lumină
M'am prăbușit — —.

Rîme.

Dar din toate-aceste rîme,
Ca de-un vis,
N-o să aște 'n lume nîme,
Cum s'au scris.
Că din toate-aceste gânduri
Un cuvînt
M'a culcat în patru scînduri,
În pămînt.

Maria Ounja

Deschiderea sesiunii generale a Academiei Române va fi la 27 Februarie v. (12 Martie n.) în localul său din București, Calea Victoriei 135, la ora 1 după amiază. Membrii au fost convocați prin un circular semnat de președintele P. Poni și secretarul general D. A. Sturdeza. Se zice, că noul membru Ioan cav. de Puscașiu va ține în sesiunea aceasta discursul său de recepțiune, la care în numele Academiei va răspunde dl B. P. Hașdeu. Subiectul discursului de recepțiune e scos din domeniul istoriei.

Unde va fi proxima expoziție universală. Ne spune o știre din New-York, că cea mai apropiată expoziție universală va fi la St. Louis (în America) în anul 1903. Atât orașul, cât și congresul federal au votat câte 500 000 dolari spre scopul expoziției. Se știe, că ultima expoziție în America a fost la anul 1893 în orașul Chicago. Cea viitoare va fi deci tocmai la zece ani dela cea din urmă.

Statuă lui Milan în Belgrad. Din Belgrad se telegrafează, că în toată Serbia s'a pornit o colecție publică, pentru a ridica în Belgrad un monument decedatului prim-rege al Sârbilor, Milan.

Regele Alexandru supărat pe Austro-Ungaria. O foaie ungurească din Budapesta povestește următoarea știre: După moartea regelui Milan, regele Alexandru a chemat la sine pe presedintele scupației și în prezența mai multor bărbați de stat sârbii prin următoarele cuvinte „și-a exprimat amărăciunea față de monarhia austro-ungară, fiindcă nu s'a estradat Serbiei cadavrul regelui Milan: „Nimic, nici chiar un ac nu mai cumpăr de aci încolo în Austro-Ungaria și sper, că și poporul sârb va proceda tot asemenea. Cuntez, că în această privință veți înrui asupra poporului”. După o pauză de câteva minute, Nestorovici să fi răspuns: „Asta cu greu va merge, Majestate; sunt multe de toate, de cari avem trebuință și pe cari nu le putem produce în țeară. Dar apoi nici nu de aceea poate fi vorba, că ce cumpărăm noi în Austro-Ungaria, ci că Austro-Ungaria cumpără dela noi. Ce facem noi, dacă Austro-Ungaria își include granița? Atunci — noi perim de foame. După a mea părere, nu e permis să ducem lucrul la ascuțit”. — La asta regele și-ar fi isbit palmele de olaltă și a strigat furios: „Dar eu așa vreau și așa trebuie să fie!” — O liniște adâncă a urmat apoi și nimeni n'a mai cutezat să răspundă.

O nouă expediție a prințului de Abruzzo. Ziarul italian „Stampa” anunță, că prințul de Abruzzo se prepară pentru o nouă, (a doua) expediție la Polul-Nord, care o va începe în anul viitor. Așa se vede că tinărul prinț italian în nobila sa ambiție nu se poate liniști, până nu-și pune piciorul pe polul nordic, nelocuit de omenii, de care în prima expediție se apropiase atât de mult.

Incendiu mare. În 20 l. c. n. noaptea în suburbiul Molenbeck din Bruxella a izbucnit un foc groaznic, pustiind multime de edificii. Intre acestea: fabrica de margarin, o fabrică de hârtie și magazinul de decorații al teatrului Delamonnais. Două pompieri și-au pierdut viața, iar paguba se urcă la două milioane de franci.

Necrolog. Elevii preparandiali (anul al IV-lea) dela Seminarul din Arad aduc la cunoștință trista știre, că iubitul lor coleg Vasile Corba, după grele și îndelungate suferințe a încetat din viață ieri, în 9/22 Februarie a. c., în comuna Barateaz (comitatul Timiș).

Ministru sârb palmuit de regele său. Și azi preocupă încă pe Sârbi întrebarea: pentru ce regele Alexandru nu s'a dus la înmormântarea tatălui său Milan? Căci îi genează mult pe Sârbi împregiurarea aceasta. După-cum se anunță acum, regele Alexandru ar fi nevinovat în toată afacerea. Se vorbește anume în public, că depeșele ce sosiasu dela Viena la Niș despre boala grea a lui Milan, n'au fost comunicate regelui Alexandru. Când însă tinărul rege a aflat dia foile străine despre starea desperată a tatălui său, a întrebat pe ministrul său: cum se poate că despre asta dinsul nu are știri directe? Atunci s'a descoperit faptul, că depeșele au fost tănuite înaintea regelui. Strinșii cu ușa, ministrul se învânuiau unul pe altul

și regele a devenit atât de furios, că unuia dintre miniștrii s'a tras o palmă strajnică. Se vorbește acum foarte mult în Belgrad despre acest incident, și miniștrii sunt scușiți în cauză prin împregiurarea, că regina Draga li-ar fi poruncit să țină în secret depeșele dela Viena.

Intimpinare. Primum următoarele: Atât în „Tribuna Poporului”, cât și în „Tribuna” din Sibiu s'a publicat și s'a batjocorit numele fruntașilor noștri Oraviceni, pentru-că aceștia — zice-se — și-ar fi vindut neamul fiind arangerii unui bal neromânesc aici în Oravița. De regretat foarte mult, că se găseșc oameni, cari gândesc, că terfelind numele bărbaților, cari merită stima tuturor românilor veritabili, fac serviciul cauzelor noastre românești. Din incidentul arangerii unui bal al juriștilor de spirit internațional, dela care nu era rezon a se retrage juriștii români, să tragi la îndoielă naționalismul unui Trăilă, Cornean, etc.?

Dar despre jertfele ce zilnic le aduc pe altariul bisericii și al națiunii fruntașii noștri Oraviceni de ce nu ne vorbesc corespondenții anonimi? *Orăviceanu.*

Observăm din parte-ne, că n'am acusat de trădare a neamului pe nimeni și cu atât mai puțin am amintit de dl Trăilă, față de care avem respect și dragoste, ci corespondentul nostru a amintit numai pe „doctorii” din tinera generație, cari se fac „bălveseți” și „caigányajda”, ceea-ce în publicul românesc nu poate să producă plăcută impresie și în altă parte nici nu s'a mai întemplat.

Unde băntuie mai ales turbeculoș. După datele unui statistician medic, între toate orașele din Ungaria cele mai multe cazuri de boală și de moarte de turbeculoș (oftică) sunt în Timișoara și în Arad. Sunt anume 10% din populațiunea acestor orașe.

Bietul Moritz! — Moritz e și Jókai și Moritz e și soorul său. Dintre toți Moritz-ii însă cel mai nefericit e asi, fără îndoială, socrul Moritz. Cum se știe, nu demult bietul cercase însuși să-și curme silele amărite, și acum că a fost mântuit de moartea voluntară, a dat de el altă năpastă. Din Budapesta se anunță anume următoarele: O dezbateră interesantă s'a început de curând la sedria orfanală din Budapesta. Soacra lui Jókai Mór, mama Bellei Gross mărîtă după Jókai și soția lui Gross Mór, atât în numele său, cât și în numele copiilor ei minoreni a adresat sedrii orfanale o cerere, ca să oprească pe Gross Mór tatăl dela exercitarea puterii de tată în familie sub pretext că ar fi oșuratesc. La pertractare Gross Mór, tatăl, s'a prezentat cu a-părătorul său, Tompa Antal; ear' din familie numai copila de 16 ani, Gross Ilona, cu avocatul familiei, Dr. Kemény Miklos, care, după-ce a repețit cererea familiei, a rugat și cu graiu viu sedria orfanală: ca să interzică bătrânului Gross exercitarea puterii de tată în familie, fiindcă *uzurătatea lui nefermunită primejduște bunăstarea familiei.*

I s'a dat apoi cuvântul bătrânului Gross Mór, care, amărit până în suflet, a spus, că totdeauna a purtat grije de familia sa. A fost aplicat — zice — la o fabrică de spirit în Buda, unde căpăta 75 fl. pe lună. pe cari îi folosia pentru familie. După-ce însă a primit aplicație în provincie și întors apoi acasă, — vechea sa locuință a găsit o goală, și numai după căutare îndelungată și-a găsit familia în strada Ssondy, într'o locuință elegantă. Atunci însă soția sa i-a zis: „Ai cale și în sus și în jos: — poți să pleci încotro vrei!” Schimbarea aceasta neasteptată l-a deprimat — zice — atât de mult, că n'a mai fost în stare să lucreze și a început viața amară de „wigetș”. — Vorbele din urmă le-a spus plângend și, întorcându-se spre fiică-sa, a întrebat-o: „Îan' spune numai, dragă Ilona, nu m'am purtat eu tot-deauna bine cu voi? Nu v'am dat eu vouș toată agoniseala mea? Ce e dar' pricina, că voi mă excomunicați?” — „Da, e adevărat că totdeauna ai fost bun față de noi,” — răspunse Ilona — „dar tu însuși ești vina la toate: Prin încercarea ta de-a te sinucide, ni-ai pricinuit mare rușine.”

Fiindcă avocatul bătrânului s'a opus cererii familiei, — sedria orfanală a amânat

pertractarea până în luna viitoare, luând totodată măsură, ca pe-atunci să se prezinte toți membrii familiei.

Bietul Moritz!
Cu prilegiul apropierii timpului de sămănat, nu putem lăsa neamintit — ce de-alt-cum e îndeobște cunoscut — că în Ungaria nu există altă firmă, care să se poată bacura de încredere generală ca și renumita firmă a lui Edmund Mauthner din Budapesta în vensare de săminte. Îndeosebi economia în săminte dela această firmă poate avea toată încrederea; cu deosebire sămintele de nași pentru nutreș nu se poate asemăna cu altele, de-așemenea sunt nelutrecute sămintele de legume și flori. Ar fi mare mirare dacă chiar și numai un singur econom sau grădinar din Ungaria s'ar afla, care și-ar acoperi trebuințele în săminte din străinătate așa de mulțumitor ca și la această firmă deși — cum e cunoscut — firma Mauthner se bucură și în străinătate ebiar de cel mai bun renume.

Atragem atențiunea cetitorilor noștri asupra inseratului „D-lor Origelbrier și Berta din supliment”, ca una din cele mai solide firme creștine din Arad, care și ține de datorință a-și servi publicul cât se poate de prompt și cu prețuri convenabile.

Din public.

Onorată Redacțiune!
Încă în anul 1899, preotul Nicolau Borza din Viștea-inf. a estradat — în calitate de director al școlii confesionale gr.-or. din Ucea-inf. — două atestate de serviciu unul învățtor, în limba maghiară. Pentru fapta incompatibilă cu officiu său, l'am apostrofats în Nr. 270 din același an al „Tribunei” din Sibiu. Fără de a fi întreat, m'am tremit că sunt citat înaintea judelei investigator din Sibiu pentru a lua interogatoriul, ca autorul corespondenței. Am luat răspunderea, ear' acum voină a arăta preotului Borza faptul, că nu e bine și onest, ca legile noastre bisericesti să fie aduse înaintea tribunalelor ungurești — am trimis articolul de mai jos „Tribunei” cu rugarea să-î dea loc. *Publicarea mi-s'a refusat pe motiv necunoscut.* La tot cazul trebuie să vin la convingerea, că iad-nil, carl conduc „Tribuna”, amicitia personală stă mai presus decât faptul regretabil comis de părintele Borza față de limba maternă și officiu său. Mă vöd deci îndemnat a apela la bunăvoiața d-voastră, rugându-vă pentru a-î face loc în unul din numerii mai recentți.

Înainte de proces. Judele investigator, dl Gödri Sándor și-a făcut datorința; a luat interogatoriul, apoi a transpus actele procurorului spre studiere. Numai câteva săptămâni ne mai despart de ziua, când vom sta înaintea tribunalului din Sibiu, doi înși de același neam și de aceeași limbă, părintele Nicolau Borza din Viștea-interioară ca acuzator și eu ca acuzat, pentru-că într'un număr al „Tribunei” l'am apostrofats că a estradat învățatorului Ioan Bărbat două atestate de serviciu în limba maghiară.

Am la mână copiile alor două atestate și, ca On. public cetitor să-și facă o idee clară despre părintele Nicolau Borza și despre activitatea sa ca funcționar bisericesc, le public aci.

Bată-le:
(l. k. sz.) 101/99.
Szoiglati bizonyitvány.
Az alólrít egyházi hatóság részéről hivatalosan bizonyittatik, hogy Barbát János, felső-ucσαι illetőségű egyén az 1897/98, és az 1898/99 tanévben dicséretes magaviselettel párosult ernyedetlen szorgalom mellett működött mint tanító az alsó-ucσαι gör.-kel. iskolánál; miért is kérésére ezen bizonyitvány kiállítatott.
Alsó-Ucsa, 1899, október 30. án.
Az egyházi hatóság nevében:
(L. S.)
Nicolae Borza, m. p., adm. par.
(l. k. Nr. 6/899)
Szoiglati bizonyitvány.
Az alólrít egyházi hatóság részéről hivatalosan bizonyittatik, hogy Barbát János, felső-ucσαι illetőségű egyén, az 1897/98 tanévben dicséretes magaviselettel párosult ernyedetlen szorgalom mellett működött és jelenleg is működik mint tanító az alsó-ucσαι gör.-kel. iskolánál, miért is kérésére ezen bizonyitvány kiállítatott.
Alsó-Ucsa, 1999, január 30. án.
Az egyházi hatóság nevében:
(L. S.)
Nicolau Borza, m. p., elnök.

Las în competența publicului cetitor să judece, dacă e compatibilă fapta părintelui Nicolau Borza cu officiu ce-î poartă și arică o asemenea procedură nu merită a fi condamnată?

Bine să ș' o însemneze autorul acestor două atestate, că în articolul publicat de subscrișul în Nr. 270 din anul 1899 al „Tribunei” n'a fost atacat personal, ci ea officiu, ear' în acea calitate cred a nu fi greșit de loc, până când noi gr.-ort lege avem, „Statutul organic”, al cărui §. 175 spune apriat: „Limba oficială în toate trebile bisericesti, școlare și fundamentale, atât în lăuntru, cât și în afară, pe lângă susținerea respectivelor dispozițiuni ale §-lui 9 din articolul de lege IX dela 1868, asemenea din articolul de lege XLIV din 1868, este cea română”.

Cine va susține, că procedura diet N. Borza, preot gr.-or., a fost — în cazul de față — corectă, ear' apostrofările ce i-le-am făcut încorește, acela se declară pe sine de solidăr cu nisuințele celor ce lucră contra bisericii și a națiunii.

Și fiindcă nu l'am ofensat personal, ci ca officiant bisericesc, deodată cu noi va merge înaintea tribunalului din Sibiu și „Statutul organic”, la care voui fi silit să vă provoca pentru dovedirea celor zise. E primul cas, că „Statutul organic” va veni în discuție la tribunalul unguresc. Va cere părintele Borza condamnarea mea și totodată și condamnarea §. 175 din legea bisericesti greco-orientale. Ne va da deslușura tribunalul din Sibiu, compus din oameni exoflo, contrari principilor și așzământelour noastre, dacă și întru cât ni-e permis să ne folosim de limba maternă.

Pedeapsa ce mi-se va dicta de la un mă descurajază, fiind convins, că ceea-ce am făcut, numai pentru apărarea legilor noastre bisericesti și a limbii maternă, am făcut-o, ear drept mângăiere îmi va servi faptul, că voui fi judecat de un tribunal unguresc, până când părintele Borza va fi judecat de toată suflarea românească.

Sibiu, luna Februarie 1901.
Teodor Orlea,
teolog abs.

Nouș nu ne vine a crede, că dl Borza va insista până în capet pe calea ce a pornit. Atât de puțin ține d-sa la opinia publică românească? Dar' nimeni nu-l poate aproba și e de mirat, că cei dela „Tribuna” i-au dat concursul ca afaceri românești să fie deslegate cu concursul dlui Gödri Sándor.

Redacția.
Posta Redacției.
Coresp. Budapesta. Mulțumim pentru cele împărtășite.
C. Cothışel, Certege. A sosit târziu pentru N-rul dublu și chiar pentru cel de azi.

ULTIME ȘTIRI.

București, 22 Februarie. În urma neînțelegerilor dintre guvern și comitetul delegațiilor pentru proiectul de lege al impesitelor, cabinetul va demisiona și atunci e probabilă venirea la putere a partidului național-liberal.

Londra, 22 Februarie. Zilele trecute, când Buril au atacat trenul cu bagajele lui Kitchener, însuși comandantul a fost în primejdie de a fi prins.

O telegramă din Iohannesburg anunță că azi noapte Buril au aruncat în aier un tren, lângă Klipiver. Munțiunile ce erau în tren și tot ce a fost de preț, li-au dus, ear vagoanelor sfărimate li-au dat foc.

Kitchener raportează despre o leptă ce Methuen a avut în apropiere de Hartbeesfontaine cu generalii buril D-villiers și Liebenberg. Buril erau bine întăriți și în atacul ce au dat contra lor Englezii au pierdut 1 oficer și 13 soldați, ear raniți au fost 1 oficer și 29 soldați.

Editor. Aurel Popovici Barcianu.
Red: respuns: Ioan Russu Șirău

„ALBINA“, institut de credit și economii în Sibiu.

Convocare.

Domnii acționari ai Institutului de credit și de economii „Albina“ se învâță prin aceasta în virtutea §-ului 20 din statutele societății la

a XXVIII-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Sibiu *Sâmbătă în 23 Martiu 1901 st. n.* la 10 ore a. m. în casa institutului (strada Baier Nr. 1) cu următoarea

Ordine de zi:

1. Raportul anual al direcțiunii, bilanțul anului de gestiune 1900 și raportul comitetului de supraveghiere.
2. Distribuția profitului net realizat conform bilanțului
3. Distribuția sumei destinate pentru scopuri de binefaceri.
4. Fixarea prețului marcelor de prezență pentru anul curent.
5. Alogerea a 2 membri în direcțiune cu mandat pe câte 6 ani.
6. Alogerea unui membru în direcțiune cu mandat pe 2 ani.

Domnii acționari, cari voese a participa la adunarea generală în persoană sau prin plenipotențiar în conformitate cu §§-ii 22, 23 și 24 din statutele societății, sunt rugați a-și depune acțiunile eventuale dovezile de plenipotență cel mult până *Miercuri în 20 Martiu a. e. st. n.* 6 ore p. m. la casa centralei noastre din Sibiu sau a filialei din Brașov.

Depunerea acțiunilor respective a plenipotențiarilor spre scopul indicat se poate face și la institutele: „Boșana“, în Boșana-montană; „Furca“ în Făgăraș; „Lugoșana“ în Lugoș; „Oravliciana“ în Oravița; „Silvania“ în Șimleu; „Timișana“ în Timișoara și „Victoria“ în Arad, în acest caz însă cel mult până *Sâmbătă în 16 Martiu a. e. st. n.*

Sibiu, în 12 Febr. 1901.

Direcțiunea.

A XXVIII-a încheiere a Conturilor cu 31 Decembre 1900.

Activa			Pasiva		
	Coroane	fl.		Coroane	fl.
Casa în număr	101,751	40	Capital social		
Fon în contul Giro și la alte bănci	63,540	86	4000 r. și a Cor. 200	1,200,000	
Cambii de bancă	6,618,009	13	Fondul de rezervă al acționarilor	200,000	
Imprumuturi ipotecare	5,460,962	57	Fondul de garanță al scrisurilor fonciare	400,000	
Credite personale	1,641,955	80	Fondul special de rezervă	52,026	02
Credite cambiale cu acoperire ipotecară	1,660,959	42	Fondul de pensuni al funcționarilor	321,406	70
Credite de cont-curent	1,401,157	95	Depuneri spre fructificare	10,453,782	78
Avansuri pe efecte publice	158,836	50	Scrisuri fonciare cu 50 g în florini		
Credite fixe	17,529	90	în circulațiune	1,938,000	
Imprumuturi pe produse	4,666	—	Scrisuri fonciare cu 50 g în coroane		
Casa institutului, realități dela gara Brașov			în circulațiune	2,900,000	4,888,000
și diverse realități de vânzare	792,535	59	Scrisuri fonc. eșite la sorți în circulațiune		119,200
Efecte publice	1,838,630	81	Cambii de bancă reacomptate	1,309,771	28
Acțiuni dela diverse bănci	167,965	—	Diverse conturi creditoare	265,285	69
Efectele fondului de garanță al scris. fonciare	411,048	—	Dividende neridicate	2,092	—
Efectele fondului de pensuni al funcționarilor institutului	14,000	—	Interese anticipate pro 1901	140,371	82
Mobilier	Cor. 13,195,80	—	Profit net	252,661	—
după amortisare	1,350,18	12			
Diverse conturi debitoare	843,515	15			
	19,554,597	19		19,554,597	19

Contul de profituri și pierderi

Debit			Credit		
	Coroane	fl.		Coroane	fl.
Interese:			Interese:		
pentru depuneri spre fructificare	454,788,03		dela cambii de bancă	394,821,03	
scrisuri fonciare	244,578,83		imprumuturi ipotecare	322,873,16	
imp. unut. luate pe efecte	8,188,79	727,850	credite personale	128,814,08	
			efecte publice	109,370,39	
Spese:			credite camb. cu acop. hipot.	117,013,14	
Salarii	90,092,79		credite de cont-curent	60,881,08	
Chiri de cartier	14,125, —		avansuri pe efecte	8,285,36	
Imprim. registre, porto, diverso	26,946,41	139,814	credite fixe și imprumuturi pe produse	2,090,23	1,144,098
Marce de prezență	8,680, —	20	Chirie	31,282	59
Contribuțiuni:			Provisiuni	26,513	04
directă	37,258,34		Profit la moneta	2,548	18
10 o/o dare la inter. dela depuneri	45,478,30	82,736			
Amortisare din mobilier	1,350,18	18			
Profit net	252,661	—			
	1,204,442	27		1,204,442	27

Sibiu, 31 Decembre 1900.

I. Paptu m. p.,
membru al direcțiunii.

I. Popa m. p.,
membru al direcțiunii.

Dr. L. Lemény m. p.,
membru al direcțiunii.

Cosma m. p.,
director executiv.

Iosif Lissai m. p.,
contabil-șef.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină regulă, și în consonanță cu registrele institutului.

Sibiu, 18 Februarie 1901.

Comitetul de supraveghiere:

Dr. Ilarion Pușcariu m. p.,

Dr. Beu m. p.

Dr. E. Roșca m. p.,

Nicolau Penciu m. p.

Ioan Crețu m. p.,